

43 млн. лева дарени за справяне с кризата COVID-19 в България

Пандемията предизвика безпрецедентна дарителска активност, обединяване на усилия и средства

В периода март – юни 2020 г. Български дарителски форум (БДФ) в няколко поредни публикации направи текущ обзор на даренията за справяне с разпространението на коронавируса в страната. Източници на обобщената информация бяха публикации в онлайн издания на национални и местни медии, сайтове на дарителски кампани, търговски камари, както и публикации в социални медии.

В настоящия анализ БДФ представя обобщен обзор на дарителството по време на кризата, както и резултати от проведено национално представително проучване на „Алфа рисърч“ по поръчка на БДФ за гражданската дарителска активност в първите три месеца на кризата.

От общия преглед на дарителството са изключени средствата, предоставени от държавни компании и публични институции. По дефиницията на БДФ пренасочването на публичен ресурс не е дарение.

Обща информация

1) Обем дарени средства

Общият обем дарени средства в пари и материали за борба с COVID-19 в България е **42,9 млн. лева**.

Ясно изразен ръст на дарените средства се наблюдава през април. В края на март - две седмици след обявяване на извънредното положение, даренията бяха над 5 млн. лева, а в края на април нараснаха над 6 пъти до 33,6 млн. лева. След средата на май дарителската активност забави ритъм.

Дарените средства за 4 месеца (от март до юни 2020 г.) надхвърлят 40% от общия обем дарения за цяла година (по последни официални данни в Анализ на дарителството в България през 2018 г.).

2) Дарители

Дарителите са компании, физически лица и фондации.

За по-ясно представяне на резултатите и в съответствие с публично достъпната информация за направените дарения БДФ групира следните основни източници:

- **Компании** – обхваща публично отразените корпоративни дарения, директно насочени към крайни получатели за ограничаване на негативните последствия от разпространението на COVID-19 в страната;

- **Дарителски кампании** – тук попадат набирателни кампании, инициирани от национални и общински институции, граждански организации и неформални групи; даренията в тази група могат да бъдат от корпоративни или индивидуални дарители, но в полза на общите цели на кампаниите;
- **Индивидуални дарители** – дарения от отделни хора, директно насочени към крайни получатели на помощта;
- **Фондации** – в групата попадат юридически лица с нестопанска цел, които са предоставили подкрепа към крайни получатели – физически или юридически лица.

3) Предназначение на дарените средства

През март-юни 2020 г. дарителите предоставяха средства основно за апаратура, материали и консумативи, необходими за борбата с вируса. Над 90% от помощта беше насочена към здравни заведения. Ако в началото на кризата даренията в по-голямата си част отиваха директно към националните болници, където се полагат грижи за заразените с вируса, то след април значима част от общия обем дарени средства се насочи към общински здравни заведения или местни дарителски фондове, инициирани от общини и кметства отново за подкрепа на болниците на първа линия.

През май апелите в отговор на острата нужда от апаратура, защитни средства и дезинфектанти в болниците намаляха. Въпреки това даренията за здравеопазването продължиха, като паралелно с това в дарителската активност се очерта нова цел – подкрепа на хората, най-силно засегнати от социалната изолация и икономическата криза.

Бяха предоставяни най-вече хранителни пакети, лични предпазни средства и хигиенни материали. Помощта беше насочена приоритетно към самотноживеещи възрастни хора или настанени в социални центрове, семейства с ниски доходи или останали без никакви средства, деца и възрастни с увреждания и специални потребности, бездомни хора.

В края на периода бяха създадени фондове за набиране на средства за подкрепа на граждански организации, които подпомагат най-уязвимите групи, жени и деца - жертви на домашно насилие и др.

4) Дарителски нагласи

За период от три месеца (март – май 2020 г.) - в най-острата фаза на кризата, под различна форма дарения са направили 17.3% или около 1 млн. пълнолетни жители на страната. Този относителен дял се равнява на почти половината от дарилите през цялата 2018 г.

Важно е да се отбележи също, че кризата е стимулирала предимно хора, които имат практика да даряват.

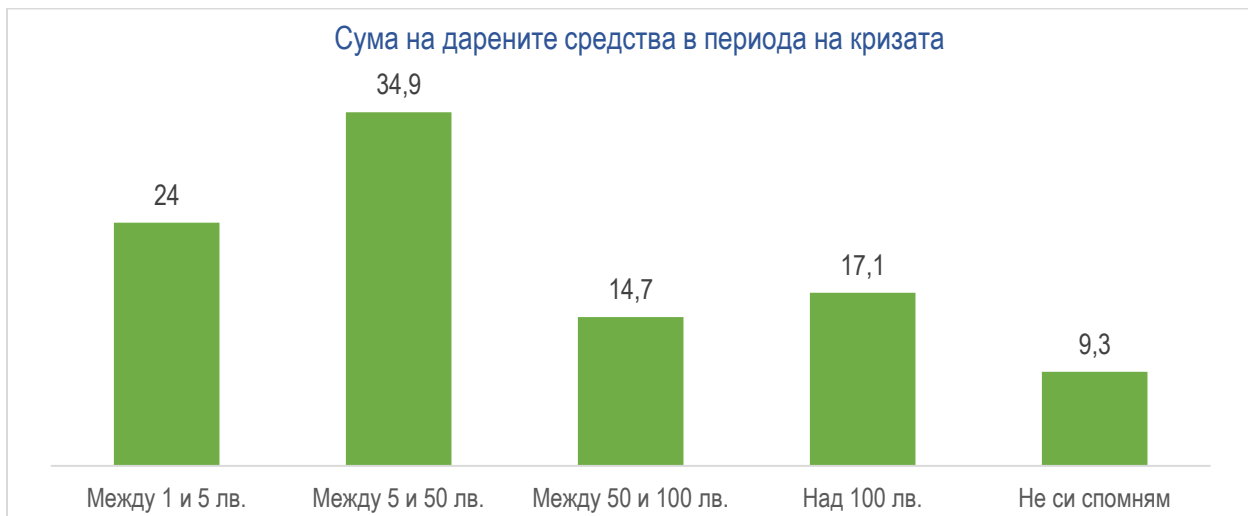
Преобладаваща част от индивидуалните дарения по време на кризата са парични и са направени основно чрез платформата DMS или директно към отделни нуждаещи се хора.

В периода имаше сериозен ръст на доброволчески инициативи. Доброволците се оказаха важен ресурс за хора, организации и институции, които имат нужда от подкрепа (закупуване на храна и лекарства за възрастни, помощ на екипите на дневни центрове в доставки за техни клиенти, включване в екипите за дезинфектиране в болници и други обществени сгради и т.н.), а от друга страна - отделните граждани видяха доброволчеството като възможност да помогнат с време и желание, отвъд финансовия ресурс.

Дарените суми са малки към средни. Налице е обаче и съществен дял на дарения на по-големи суми от физически лица. Проучването установява, че в повечето случаи тези по-големи дарения са направени директно (на болници, например), докато чрез посредничество на платформи като DMS и/или други се даряват предимно дребни суми .

Както в ежегодните проучвания на дарителските нагласи, и сега затрудненото финансово състояние на хората отново се откроява като водеща бариера пред дарителството. Особено в периода на криза много малка част от обществото споделя съмнения и подозрения около по-нататъшния път на даренията.

5) Предпоставки за развитие на дарителските практики

Кризата с COVID-19 изправи пред изпитание не само здравната, но също така социалната и икономическата системи в страната. И докато в първите месеци на извънредно положение общите послания бяха насочени към мобилизиране на подкрепа в отговор на спешни нужди в болничните заведения, с преминаването на извънредността започна да се откроява остра потребност от помощ и в останалите сфери на обществения живот. Генерираната енергия на солидарност и обединяването и споделянето на ресурси придобиха значението на ключов фактор

в общата борба с кризата. Преодоляването на негативните последици от нея е в пряка зависимост от този фактор.

Какво е необходимо, за да се поддържа постигнатата по време на кризата силна вълна от съпричастност и да продължи да се възпитава дарителска култура като механизъм за решаване на общественозначими проблеми и осъществяване на проекти за развитие?

- **Признаване ролята на дарителите** – популяризирането на дарителския жест не е водеща мотивация за самия дарител, но е отговорност и добра практика сред получаващите дарения с цел прозрачност и изграждане на доверие. Цитирането на имената на дарителите в публичното (медийно) пространство не е реклама и не се определя от размера на предоставеното дарение. Популяризирането на дарителските примери е съдържателно, когато носи информация за мотивите, с които се подкрепя една или друга кауза, за инструментариума, чрез който се постига промяна. Такива са разказите например в поредицата [„Дарителите от първо лице“](#) на БДФ.
- **Обединяване на усилия и ресурси** – големият дял дарени средства за кампании, които обединяват индивидуални и корпоративни дарения, е показателен за мотивацията на дарителите да бъдат част от общото постигане на значими резултати, да бъдат част от общност/група, с която се идентифицират и споделят нейните цели и ценности. Примери в това отношение са [фонд „Обединени срещу COVID-19“](#), [#ЗАДОБРОТО](#), [ИРИС](#), [Спешен фонд за борба с домашното насилие на Български фонд за жените](#), [Специалното издание на ПРОМЯНАТА 2020](#).
- **Запазване положителната тенденция към търсене и реализиране на значителен брой партньорства между институции и частния сектор** с цел повишаване на ефективността на дарителските усилия и достигане до максимален брой нуждаещи се от подкрепа хора. Това взаимодействие комбинира ресурси, експертиза и база данни, което в момент на криза е ключово с оглед спешността на ситуацията и необходимостта от бърза реакция.
- **Отчетност на дарените средства** – усилията за привличане на дарителска подкрепа биха се обезценили, когато не са положени такива за споделяне на резултатите, постигнати благодарение на дарителите. Успехът на една дарителска кампания не се измерва с обема привлечени финансови или други средства. Една дарителска кампания е успешна, когато чрез набраните средства е постигната целта, заради която са направени даренията. БДФ призовава всички институции и организации - инициатори на дарителски кампании, да направят и публикуват отчети за начина, по който са изразходвани набраните средства, и как с помощта на дарителите са постигнали целите си.
- **Предлагане на интегрирани решения, които дарителите да подкрепят или в чието прилагане да участват** – не на парче, а в цялост за системно решаване на проблеми; мобилизиране на подкрепа за дългосрочни проекти и инициативи, които имат устойчиво въздействие в социалната сфера и потенциал за икономическо развитие за групи хора и общности.

Пандемията, като урок за собствената ни устойчивост и ценностна система, извади на повърхността не само много проблеми и дефицити на различни обществени системи (социална, здравна, образователна и т.н.), но и активната позиция и желание на обществото и бизнеса да допринесат за тяхното преодоляване. Значителният по обем дарителски ресурс безспорно повлия начина, по който най-засегнатите преминават през ситуацията на общи изпитания и криза, като така за пореден път затвърди същността на дарителството като ценен механизъм за въздействие и промяна.

Анализът на дарителската активност по време на COVID-19 кризата в България е разработен с финансовата подкрепа на фонд „Активни граждани България“ (www.activecitizensfund.bg) по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП). Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от БДФ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на ЕИП и Оператора на фонд „Активни граждани България“.